

Vier dorpen de toekomst in

Gemeente Haaren Bestuursakkoord 2018-2021/2022

Inleiding

De komende jaren zijn anders dan anders. We werken toe naar een goede opsplitsing van de gemeente Haaren en dus naar een einde van deze gemeente. De tijd die we hebben is beperkt. We beseffen dat we als gemeentebestuur niet meer alles zelf kunnen beslissen. Er kunnen aanvullende investeringen en kosten zijn voor een versnelde aanpak van lopende en nieuwe projecten. Op veel gebieden is er afstemming nodig met de buurgemeenten. Daarom is dit akkoord op hoofdlijnen. De concrete invulling vergt flexibiliteit van alle betrokkenen.

Voor een goede opsplitsing moeten de vier dorpen (de bebouwde kom inclusief het bijbehorend buitengebied) van de gemeente toegerust zijn om sterk te staan in hun nieuwe gemeente. Dat wil zeggen dat de dorpsbewoners hun waarde kennen en weten hoe ze die uit kunnen bouwen. Maar ook dat de dorpen fysiek klaar zijn voor de toekomst. Hier ligt de prioriteit voor het gemeentebestuur van Haaren. Projecten die bijdragen aan de kracht van de dorpen zetten we door, starten we op of halen we naar voren.

De grote uitdaging die direct invloed heeft op de dorpen is het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer PHS en de reconstructie van de N65. Ook deze staan hoog op de agenda.

Lopende dossiers moeten adequaat worden opgepakt waaronder Haarendael.

Daarbij komen de wettelijke taken zoals de drie transformaties in het sociale domein en jeugdzorg en andere veranderingen die het Rijk de gemeente opdraagt. Die taken voeren we uit.

Dit alles doet de gemeente niet alleen maar steeds in samenspraak met de inwoners. En met de buurgemeenten, om te zorgen dat alles na de opsplitsing goed landt. De buurgemeenten willen we vragen te helpen met ambtelijke capaciteit, als dat nodig is.

Wij streven ernaar in alle dorpen een makkelijk toegankelijke aanspreekpunt te hebben. Om het bestuur te helpen maar ook om hobbels of kansen die inwoners zien tot het bestuur door te laten dringen. Bij de aanspreekpunten kunnen mensen terecht met vragen over de opsplitsing, over lopend beleid, zorg, bijstand, afval, ondernemen, etc.

De gemeente en het gemeentebestuur zijn er ten dienste van de inwoners. Dat betekent dat wij deze houding innemen bij ieder besluit. En waar mogelijk bij te ontwikkelen beleid of project inwoners betrekken.

De opsplitsing

Bij veel wat de komende jaren in de gemeente Haaren gebeurt zal de opsplitsing een rol spelen als middel, doel, beperking of mogelijkheid. Als leidend principe hanteren we de belangen van de inwoners en de zorg voor het personeel. Het betekent ook dat we niet altijd een vrij speelveld hebben. Dat kan beklemmend lijken, maar onder druk ontstaan vaak mooie dingen.

Bij de opsplitsing is draagvlak, goede en open communicatie met en tussen betrokkenen essentieel. Het opsplitsingsproces gaan we met en voor de inwoners doorlopen. De inwoners moeten vooraf weten waar, wanneer en hoe ze invloed kunnen uitoefenen binnen de wettelijke kaders. De gemeente verdwijnt, de dorpen en de inwoners blijven. Het doel is te zorgen dat wat we de komende jaren doen als een vliegwiel gaat doorwerken voor de tijd daarna.

Waar dorpen zichzelf organiseren in dorpscoöperaties of andere platforms ondersteunen we dit en doen we wat nodig is om ze effectief te maken voor de toekomst. We kunnen trots zijn op de kracht en kennis van de inwoners. Als we die samen met de inwoners weten te bundelen zullen die voortleven en de dorpen sterk, vitaal en levensvatbaar houden.

We opteren voor een opsplitsing langs de huidige dorpsgrenzen, individuele wensen van inwoners voor grenscorrecties worden waar mogelijk gehonoreerd.

Bij de opsplitsing houden we ons aan de Wet Arhi. Het opsplitsingsproces verloopt langs een plan van aanpak en onder procesregie. De voortgang van de opsplitsing wordt een vast agendapunt op elke gemeenteraadsvergadering.

Klaar zijn voor opsplitsing betekent ook dat lang gekoesterde wensen en noden in korte tijd aangepakt moeten worden. We moeten keuzes maken wat we zelf nog kunnen oppakken dan wel samen met de nieuwe gemeente gaan doen.

Wat we zeker willen opstarten is het vernieuwen van Den Domp in Haaren, De Vorselaer inclusief gymzaal en de school in Biezenmortel en de school en eventueel de Es in Esch. Maar ook gebiedsvisies voor de Noenes en de bossen van de Distelberg. Ook wordt het bestemmingsplan buitengebied geactualiseerd.

Veel andere zaken zullen we bij de toekomstige gemeenten onder de aandacht brengen en zo mogelijk op de agenda zetten. Zodat de plannen en zorgen die inwoners aandragen bij de gemeente Haaren niet vergeten worden. Het opsplitsingsproces is goed gelukt als zaken doorgaan.

Reconstructie N65 en PHS

De reconstructie N65 en het PHS zijn ingrijpende operaties met een grote impact op de omgeving en het leefklimaat. De gemeente Haaren is bij deze projecten geen opdrachtgever. Wel zitten we aan tafel voor de belangen van onze inwoners. Dit betekent dat inwoners goed moeten weten wat wanneer staat te gebeuren, wat de opties zijn en dat zij hun stem kunnen laten horen.

We zijn voor een tunnel(bak) voor doorgaand autoverkeer van de N65 bij Helvoirt. Nieuwe parallelwegen moeten oplossingen bieden, zonder onaanvaardbare effecten op de leefbaarheid en veiligheid. Het afsluiten van de N65 tijdens de reconstructie vraagt een groot offer van de dorpen. De verkeersdruk op andere wegen en voor dorpen zal toenemen. Wij zien hier ook kansen. We dringen er

bij de provincie op aan dat flankerende maatregelen worden genomen om overlast zoveel mogelijk te beperken. De wegen in onze gemeente moeten de tijdelijke toename van verkeer aankunnen. Dat betekent dat bestaande knelpunten versneld opgepakt moeten worden en wellicht nieuwe oplossingen bedacht moeten worden: Zoals bijvoorbeeld het ontwikkelen van een randweg voor het doorgaande verkeer in Esch, de nieuwe brug bij Groenendael, kijken waar fietsers op doorgaande routes op vrijliggende fietspaden kunnen en het aankaarten van meer openbaar vervoer en een treinstop in Helvoirt.

Duurzaamheid en milieu

De noodzaak van een energietransitie is een gegeven. Onze dorpen moeten ook voor latere generaties fijn zijn om in te leven, te werken en te wonen. Duurzaamheid, natuur en milieu wordt daarom een integraal afwegingskader bij alles wat we doen, laten doen of ontwikkelen. Bijvoorbeeld bij het opstellen van bestemmingsplannen, verkeersplannen, vergunningen, aanbestedingen, ect. Het betekent ook dat we duurzaamheidsprojecten ondersteunen en aanmoedigen. De kracht van coproducties zit hem in het bundelen van alle betrokkenen en gemeente.

De scholen en kinderen willen we meenemen in deze ontwikkelingen en kijken hoe zij er verder bij betrokken kunnen blijven. Bij bouwprojecten toetst de gemeente op de mogelijkheid van gasloos en energiezuinigheid met als doel energieneutraal bouwen. Dit zal ook het uitgangspunt zijn bij opdrachten aan projectontwikkelaars.

Inwoners, ondernemers en verenigingen stimuleren we om energiezuiniger en duurzamer te leven en werken. Voor vragen hoe je duurzamer, milieuvriendelijker en energiebesparender kan worden komt er een makkelijke toegang tot een team van experts. We denken aan een loketfunctie. Waar nodig leveren we effectieve financiële ondersteuning zoals de duurzaamheidslening. Schaliegas is geen optie.

Leefbaarheid

We nemen de uitgangspunten van de Notitie Leefbare dorpen mee. Voor de leefbaarheid in een dorp moeten inwoners elkaar kunnen ontmoeten, kunnen samenwerken, voor elkaar zorgen, het leven vieren en problemen oplossen. Een gemeenschapshuis en een school zijn daarbij een voorwaarde. Ook verenigingen, sport en cultuur en vrijwilligerswerk moet kunnen floreren. We gaan met inwoners, verenigingen, scholen, professionals en de buurgemeenten onderzoeken, hoe we het bibliotheekwerk, muziekonderwijs en kunstzinnige vorming weer terug kunnen krijgen in de dorpen. Kijken wat kan, gewenst is en of we voor de opsplitsing al aan kunnen sluiten bij de mogelijkheden van de buurgemeenten. Wij willen een klimaat scheppen waarin kunst en cultuur in onze dorpen kunnen gedijen. Helvoirt is een officiële “Vincent van Gogh”- dorp. Dat levert kansen op die we oppakken.

Zorg en welzijn en Sociaal Domein

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de preventieve gezondheidszorg, de WMO en de jeugdzorg. De komende tijd moeten we de jeugdzorg maar ook delen van de WMO transformeren tot een aanbod dat past bij wat hier nodig is en in totaal ook nog effectiever is en waarvan de kosten beheersbaar zijn. Deze enorme operatie doen we samen met buurgemeenten. Door de splitsing komt er een overgang naar andere verbanden. Daarvoor is overleg met alle burens vereist.

De inzet is dat mensen die zorg nodig hebben zolang mogelijk thuis blijven wonen. We zullen de zorg en dagbesteding daarop aanpassen: dichtbij huis, in het dorp. Voor mantelzorgers moet er ondersteuning blijven. Extra aandacht is er voor de sandwichgeneratie. Voor beide is maatwerk belangrijk en goed overleg met betrokkenen. Belangrijk is dan normale begrijpelijke communicatie. We willen ontzorgen in plaats van meer zorgen. We willen makkelijke en snelle toegang tot zorg, zonder wachtlijsten. Sturen op output in plaats van op uren. Dus goed kijken of het aanbod dat wij inzetten oplevert wat we willen bereiken.

Inzet in de jeugdzorg is een aanbod dat is afgestemd op de vraag van degenen die zorg nodig hebben in plaats van aanbodgericht. We willen alcohol-, drugs- en gameverslaving, pesten en depressie bij jeugd bestrijden. Belangrijk is dat we niet weggijken of ontkennen, maar ons verantwoordelijk voelen en nadenken over gemeentelijk of dorpsgericht beleid. We zetten maximaal in op preventie en indien nodig bestrijden.

Werk en voldoende inkomen zijn basisvoorwaarden voor participatie in de samenleving. De gemeente heeft een zorgplicht dat inwoners mee kunnen doen aan de samenleving en werk kunnen vinden. Dat betekent helpen bij (om)scholing, obstakels uit de weg ruimen en waar nodig financiële ondersteuning. Altijd passend en kijkend naar individuele mogelijkheden en talenten van betrokkenen.

Mensen die financieel niet kunnen rondkomen of grote schulden hebben zijn lastig te bereiken. Ook hun kinderen. Samen met betrokkenen gaan we dat verbeteren. Inzet is ook preventie. In het sociale domein mag de aanvrager niet vastlopen en moet hulp aansluiten bij de behoefte. Het eerdergenoemde aanspreekpunt in elk dorp moet hier een rol spelen. De stap naar het gemeenteloket is soms toch te groot.

Wonen en leefomgeving

Onze dorpen zijn groen, ruim opgezet en ze liggen tussen natuurgebieden. Dat versterken en beschermen we waar nodig.

We bouwen om te wonen in het dorp en om de leefbaarheid te behouden. Dus voor genoeg mensen en kinderen om de scholen en de verenigingen in stand te houden. Aan de wens van starters om in het eigen dorp te wonen komen we zo veel mogelijk tegemoet. De komende jaren werken we toe naar een constante bouwstroom van 5 tot 10 kavels per jaar in elk dorp. Met de mogelijkheid tot Collectief Particulier Opdrachtgeverschap of bouwen in eigen beheer. De woningbouwcoöperaties stimuleren we om te zorgen voor genoeg betaalbare huurwoningen. Woonkosten kunnen we wellicht verlagen door lagere rioolbelasting voor specifieke doelgroepen.

Naast betaalbare huizen is er behoefte aan goedkope kleine woningen, voor alleenstaande jongeren en ouderen, bijvoorbeeld appartementen of studios. De gemeente moet naar mogelijkheden zoeken. Een optie is het gemeentehuis hiervoor geschikt te maken na de opsplitsing. Maar ook splitsen van grotere woningen. Voor alle bouwplannen geldt dat er een toets komt op toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

De mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB-beleid) en ontwikkeling van een boomteeltontwikkelingsgebied moeten geïntegreerd worden in de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied. Bij de ontwikkeling van het bestemmingsplan buitengebied betrekken we de belanghebbenden. Dit zou gestalte kunnen krijgen door middel van een klankbordgroep.

In het buitengebied gaan we de openbare verlichting aanpassen. In de dorpen gaan we naast de reguliere handhaving, publieksvriendelijke maatregelen nemen tegen te snel rijden. Bijvoorbeeld door het plaatsen van smileys.

Ondernemen

We hebben hier veel ondernemers en kleine zelfstandigen. De gemeente is voor hen makkelijk toegankelijk en denkt met hen mee. Het eerdergenoemde team van experts op het gebied van duurzaamheid, milieu en energie is daar een voorbeeld van. En het hebben van de houding dat we meedenken wat wel kan op het gebied van wet en regelgeving, zoeken naar mogelijkheden. Voor startende ondernemers moet de drempel vanuit de gemeente zo laag mogelijk zijn.

We stimuleren ontwikkeling in bedrijvigheid die past bij de dorpen en het buitengebied en gericht is op duurzaam ondernemen. Veiligheid, werkgelegenheid en de ecologische balans zijn de uitdagingen waar we voor staan.

Ondernemers die buitenlandse werknemers in dienst hebben zijn verantwoordelijk voor een goede huisvesting en leefomstandigheden.

Bij gemeentelijke inkoop wordt gekeken naar lokale ondernemers en bij aanbestedingen worden geschikte lokale ondernemers uitgenodigd mee te doen.

De komende jaren worden voor de gemeente Haaren een bijzondere periode en een enorme uitdaging. Het gemeentebestuur gaat die uitdaging aan, samen met de inwoners. Bestuur en inwoners hebben elkaar nodig. Samen komen we uit op vier sterke dorpsgemeenschappen.